

05/32**Finanční prostředky určené na programy strukturální podpory v zemědělství**

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2005 pod číslem 05/32. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Mgr. Ing. Jiří Kalivoda.

Cílem kontroly bylo prověřit hospodaření s finančními prostředky státního rozpočtu a Evropské unie určenými k provedení programů strukturální podpory. Kontrolován byl operační program „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“ (dále jen „OP“).

Kontrolované období odpovídalo realizaci OP po vstupu ČR do Evropské unie (dále jen „EU“), tj. období od května 2004 do konce roku 2005, v případě věcných souvislostí i období přípravy OP, event. období od počátku roku 2006 do ukončení kontroly.

Kontrolu provedly v období od září 2005 do března 2006 skupiny kontrolujících NKÚ z odboru životního prostředí a zemědělství, odboru státního rozpočtu a územních odborů střední Čechy, severozápadní Čechy, jižní Čechy, severovýchodní Čechy, jižní Morava, střední Morava a severní Morava.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo financí (dále jen „MF“);

Ministerstvo zemědělství (dále jen „MZe“);

Státní zemědělský intervenční fond (dále jen „SZIF“) – ústředí SZIF a regionální odbory SZIF (dále jen „RO SZIF“) Brno, České Budějovice, Hradec Králové, Olomouc, Opava, Praha a Ústí nad Labem;

AGRA Ždánice, a. s., Bystřice nad Pernštejnem, Ždánice 60, okres Žďár nad Sázavou;

AGRO – Otročin a. s., Otročin čp. 140, okres Karlovy Vary;

Mlýn Kojetín, spol. s r. o., Kojetín, Mlýnská 280, okres Přerov;

SPO-ZEM Nový Kostel s. r. o., Nový Kostel čp. 201, okres Cheb;

Starojicko, a. s., Nový Jičín, Starý Jičín – Jičina 26;

U N I K O M, a. s., Kutná Hora, Karlov, Hrnčířská 193;

Zemědělská společnost Dobříš, spol. s r. o., Dobříš, Příbramská 506, okres Příbram;

Zemědělská společnost Dubné a. s., Žabovřesky 114, Hluboká nad Vltavou;

Zemědělské družstvo „Mezilesí“ Telecí, Telecí 208, okres Svitavy;

Zemědělské družstvo Novosedly, Novosedly 73, pošta Volenice, okres Strakonice;

Zemědělské družstvo „SLEZAN“ Klimkovice, Klimkovice, Lagnovská 669, okres Nový Jičín;

Jiří Hilscher, Pěkov 45, Police nad Metují, okres Náchod;

Pavel Obdržálek, Rašovice 26, okres Vyškov;

Pavel Zakopal, Stará Ves 79, okres Přerov.

Námítky proti kontrolním protokolům podaly MZe, SZIF a MF. Námítky vypořádali vedoucí skupin kontrolujících rozhodnutími o námítkách. Odvolání proti rozhodnutí o námítkách podané SZIF bylo vypořádáno usnesením Kolegia NKÚ.

K o l e g i u m NKÚ na svém IX. zasedání, konaném dne 29. května 2006,

s c h v á l i l o usnesením č. 9/IX/2006

k o n t r o l n í z á v ě r v tomto znění:

1. Úvod

Hlavním cílem strukturální a regionální politiky EU i jednotlivých členských států je snižování rozdílů v hospodářské úrovni regionů i samotných členských států. Nástrojem této politiky jsou strukturální fondy EU. OP je financován ze dvou evropských strukturálních fondů:

1. Smyslem „Evropského zemědělského podpůrného a záručního fondu“¹ (dále jen „EAGGF“) – jednoho ze strukturálních fondů – je pomáhat chránit spojení mezi zemědělstvím a půdou, zlepšovat a podporovat konkurenceschopnost zemědělství jakožto klíčové aktivity ve venkovských oblastech, zajistit diverzifikaci činností ve venkovských oblastech, udržovat osídlení venkovských oblastí, chránit a zlepšovat životní prostředí, krajinu a venkovské památky. Operace strukturální politiky spadající pod Cíl 1² jsou financovány pouze z podpůrné (orientační) sekce tohoto fondu a tato disponuje zhruba dvacetinou celkových financí fondu³.

2. Smyslem „Finančního nástroje pro podporu rybolovu“ je přispět ke změnám v rybářském sektoru, k modernizaci rybářského loďstva, rozvoji chovu ryb, ochraně některých přímořských oblastí a vybavení rybářských přístavů, výrobě a obchodu s rybími výrobky.

K dosažení cíle této kontroly bylo zjišťováno, zda je systém implementace strukturální politiky Společenství určený pro rozvoj venkova a zemědělství České republiky ustaven v souladu s evropskou a národní legislativou a zda tento systém funguje bez významných chyb. Zjišťování stavu bylo provedeno v systémové části analýzou dokumentů upravujících a popisujících systém a v realizační (procesní) části pak přezkoumáním plnění konkrétních povinností při administraci žádostí, realizaci projektu a proplacení přijatelných výdajů u 42 vybraných projektů, z nichž 14 bylo prověřeno i u příjemců finančních prostředků.

Poznámka: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období. Pro přehlednost je v příloze tohoto kontrolního závěru připojen seznam použitých zkratk.

2. Výsledky kontroly systému

2.A. Programování

V ČR stejně jako v jiných zemích EU, které celé nebo velkou částí svého území spadají do Cíle 1, realizaci strukturálních operací předcházela třífázový plánovací postup. Nejprve byl zpracováván „Národní rozvojový plán“ (NDP – National Development Plan). Na jeho základě Evropská komise (dále jen „Komise“) ve spolupráci s členským státem formulovala tzv. „Rámec podpory společenství“ (CSF – Community Support Framework). Na základě schváleného Rámce podpory společenství ČR zpracovala a předložila jednotlivé operační programy⁴.

¹ V některých případech je užíván i jiný překlad anglického názvu fondu, a to „Evropský zemědělský orientační a záruční fond“.

² Viz. čl. 1 nařízení Rady (ES) č. 1260/1999 ze dne 21. června 1999, o obecných ustanoveních o strukturálních fondech:

- Cíl 1 – podpora rozvoje a strukturálních změn regionů, jejichž rozvoj zaostává,
- Cíl 2 – podpora hospodářské a sociální přeměny oblastí, jež čelí strukturálním obtížím.

³ Zbývající prostředky fondu jsou určeny pro realizaci operací Společné zemědělské politiky.

⁴ Odvětvové – celoplošné operační programy a Společný regionální operační program.

OP představuje rozpracování 5. prioritní osy Národního rozvojového plánu České republiky na období 2004 – 2006. OP pokrývá oblasti ČR spadající pod Cíl 1 (území ČR kromě hl. města Prahy) a jeho smyslem je podpora zemědělské prvovýroby a zpracování zemědělských produktů, podpora lesního a vodního hospodářství a zajištění trvale udržitelného rozvoje venkova s cílem dosáhnout jeho trvalý hospodářský růst a zvyšování kvality života jeho obyvatel. OP byl přijat usnesením vlády ze dne 22. 1. 2003 č. 80 a Komise jej schválila rozhodnutím ze dne 2. 7. 2004.

Následně MZe vypracovalo „Programový dodatek k OP“ (dále jen „PD“), který rozvádí a upřesňuje OP. PD obsahuje⁵ podrobný popis jednotlivých opatření, předběžné hodnocení všech opatření, příslušné monitorovací indikátory, typy konečných příjemců pomoci pro jednotlivá opatření, finanční plán, komunikační plán jako východisko pro zajišťování publicity, popis opatření zajišťujících výměnu dat v elektronické podobě mezi Komisí a ČR⁶. PD byl schválen v souladu s čl. 15 odst. 6 nařízení Rady (ES) č. 1260/1999 Monitorovacím výborem OP v dubnu 2004 a ve stanoveném termínu zaslán Komisi. PD je publikován na webových stránkách MZe⁷.

2.B. Institucionální rámec

2.B.1. Ustavení řídicích, platebních a kontrolních orgánů OP

Nařízení Komise (ES) č. 438/2001 ze dne 2. března 2001 stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1260/1999 zaměřená na řídicí a kontrolní systémy pro pomoc poskytovanou ze strukturálních fondů, kterou spravují členské státy. Hlavní zásadou při využívání prostředků ze strukturálních fondů je přísné oddělení linií implementační, platební a kontrolní.

Pro naplnění nařízení Rady ES a nařízení Komise⁸ a k odpovědnosti za samotnou implementaci programu vláda ČR určila⁹ MZe Řídicím orgánem (dále jen „ŘO“) pro OP. Pro transfery finančních prostředků ze souhrnného rozpočtu EU členským státům zřídila vláda ČR⁸ Platební orgán (dále jen „PO“), kterým se stalo MF. V kontrolní a ujišťovací oblasti má ČR povinnost provádět kontroly týkající se uskutečněných výdajů¹⁰, kontrolu vzorků operací¹¹, certifikaci uskutečněných výdajů¹² a vystavovat „Prohlášení při ukončení programu“¹³. Z těchto činností SZIF vykonává mj. kontrolu realizace projektu, MZe kontrolu vzorku operací a zbytek zůstal v kompetenci MF.

2.B.2. Delegování pravomoci a činnosti PO a ŘO

PO a ŘO mohly smluvně delegovat výkon některých pravomocí a činností¹⁴ jiným subjektům. Zprostředkujícím subjektem (dále jen „ZS“) pro výkon vybraných

⁵ Informace požadované v čl. 18 odst. 3 nařízení Rady (ES) č. 1260/1999.

⁶ V souladu s článkem 36 nařízení Rady (ES) č. 1260/1999.

⁷ <http://www.mze.cz/attachments/PD%20final-up1.doc>.

⁸ Nařízení Rady (ES) č. 1260/1999, nařízení Komise (ES) č. 438/2001.

⁹ Usnesení vlády ČR č. 102 ze dne 23. ledna 2002 a č. 149 ze dne 12. února 2003.

¹⁰ Čl. 4 nařízení Komise (ES) č. 438/2001.

¹¹ Čl. 10 nařízení Komise (ES) č. 438/2001.

¹² Čl. 9 nařízení Komise (ES) č. 438/2001.

¹³ Čl. 15 nařízení Komise (ES) č. 438/2001.

¹⁴ Ve smyslu nařízení Komise (ES) č. 438/2001 mohou odpovědné řídicí nebo platební orgány pověřit zprostředkující subjekty, kterými jsou veřejné nebo soukromé subjekty či služby, aby prováděly jejich jménem úkoly týkající se konečných příjemců nebo subjektů či podniků, které uskutečňují akce. Odpovědnost za jednání ZS zůstává na řídicích a platebních orgánech.

implementačních činností a současně Platební jednotkou (dále jen „PJ“) k výkonu vybraných činností platební funkce pro prostředky EU i prostředky státního rozpočtu (dále jen „SR“) se stal SZIF. Kontrola NKÚ byla provedena analýzou dokumentů vztahujících se k delegování činností a prověřeno bylo zejména, zda byly dohody o delegování uzavřeny a podepsány oprávněnými osobami, v náležitě formě a zda byly dostatečně definovány činnosti delegované na SZIF.

Dne 10. 12. 2003 byla mezi PO a MZe uzavřena „Dohoda o delegování pravomocí Platebního orgánu na Platební jednotku“¹⁵. „Dohodou o přechodu výkonu některých činností“ ze dne 17. 12. 2003, uzavřenou mezi MZe a SZIF, došlo ke dni 1. 1. 2004 k přechodu výkonu činností PJ na SZIF. Dne 31. 3. 2005 byla mezi MF – odborem Národní fond jako PO a SZIF jako PJ¹⁶ uzavřena „Dohoda č. 2 o delegování pravomocí Platebního orgánu na Platební jednotku“. Dne 9. 3. 2005 byla uzavřena mezi MZe a SZIF „Dohoda o delegování pravomocí k nakládání s peněžními prostředky na bankovních účtech Ministerstva zemědělství“. Na základě této dohody je SZIF povinen provádět „platby konečným příjemcům, a to na základě ŘO schválených dokladů určených k proplacení, platby dodavatelům na projekty opatření 3.1 Technická pomoc v rámci předfinancování tohoto opatření, platby záloh ve prospěch účtujících zemědělských agentur na projekty podopatření 2.1.1 Pozemkové úpravy“.

Dne 6. 10. 2003 uzavřel ředitel odboru MZe – odbor řídicí orgán OP s vedoucím jiného útvaru MZe, který byl označen jako „Zprostředkující subjekt“ „Dohodu o delegování některých činností z odboru řídicí orgán OP na zprostředkující subjekt při zabezpečování závazků vyplývajících pro Českou republiku při čerpání podpory ze strukturálních fondů“ (dále jen „Dohoda“). Oba podepsaní byli zaměstnanci MZe. Na přelomu let 2003 a 2004 byly mimo jiné z MZe na SZIF smluvně delimitovány činnosti ZS a Dohoda se stala přílohou delimitačních protokolů, s tím, že od počátku upravovala a dosud upravuje vztahy mezi MZe (ŘO) a SZIF (ZS) při realizaci OP. Dohoda neidentifikuje dostatečně právní subjekt, který vykonává činnosti ZS. Na tuto skutečnost upozornil též (mj.) v listopadu 2004 „Zahajovací audit souladu s předpisy a audit systému plánovaných implementačních struktur pro strukturální fondy a Fond soudržnosti – Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“. Interní dohoda, původně uzavřená mezi organizačními útvary jediné organizační složky státu, není vhodná k úpravě smluvních vztahů mezi dvěma právními osobami. MF řešilo analogickou situaci lépe, a to novým smluvním dokumentem. Faktické problémy s realizací implementační funkce u ŘO a ZS ale jako důsledek Dohody nevznikly.

¹⁵ Platební jednotkou se v souladu s čl. 2 nařízení Komise (ES) č. 438/2001 rozumí zprostředkující subjekt, za jehož jednání odpovídá Platební orgán a na který delegoval výkon některých svých činností. Delegování některých činností Platebního orgánu na Platební jednotku (SZIF) dále umožňuje Metodika finančních toků a kontroly strukturálních fondů a Fondu soudržnosti.

¹⁶ Na základě Dohody č. 2 delegovalo MF na SZIF v rámci spolupráce při řízení a správě prostředků poskytnutých z rozpočtu EU na OP zejména tyto činnosti:

- přijímání a evidování žádostí konečných příjemců přijatých od Řídicího orgánu (MZe) za celý OP v informačním systému Viola SF/CF;
- provádění plateb konečným příjemcům;
- vedení účetnictví o všech finančních operacích týkajících se správy prostředků OP v informačním systému Viola SF/CF;
- archivace veškeré účetní a podpůrné dokumentace související s činností Platební jednotky po dobu stanovenou předpisy EU a ČR;
- provádění formální kontroly žádostí konečných příjemců o proplacení uskutečněných výdajů před provedením platby.

2.B.3. Výsledná organizace

Výše uvedená opatření vedla k vytvoření potřebného institucionálního rámce systému implementace OP. Schéma institucí (jejich útvarů) a činností podrobených kontrole NKÚ vyplývá z následujícího schématu:

	Implementační funkce	Platební funkce + spolufinancování	Kontrolní funkce
MF		<u>Platební orgán</u> „odbor Národní fond“	„odbor <u>Centrální harmonizační jednotka pro finanční kontrolu</u> “ útvary pro winding-up „oddělení auditu fondů EU“
MZe	<u>Řídící orgán</u> „odbor řídicí orgán OP“	<u>Kofinancování ze SR</u> „odbor ekonomiky a financování“	<u>Kontrola 5 % vzorku projektů/operací</u> „odbor auditu a supervize“
SZIF	<u>Zprostředkující subjekt</u> sekce rozvoje venkova a PP „odbor OP a SAPARD“ regionální odbory	<u>Platební jednotka</u> sekce ekonomická a správní „oddělení plateb OP a SAPARD“ „oddělení účtárny OP a SAPARD“	<u>Kontrola realizace projektu</u> sekce rozvoje venkova a PP
Konečný příjemce	Realizace projektu		

Z uvedeného vyplývá, že oddělení jednotlivých funkcí je řešeno na bázi vnitřních organizačních opatření dotčených ministerstev a SZIF. Jednotlivé funkce jsou prováděny zvláštními odděleními organizačními útvary uvedených institucí.

2.B.4. Monitorovací výbor

V souladu s čl. 35 nařízení Rady (ES) č. 1260/1999 byl v ČR ustaven ministrem zemědělství Monitorovací výbor OP (dále jen „MoV“). Statut a jednací řád MoV byl schválen na jeho prvním zasedání dne 10. prosince 2003 a vstoupil v platnost podpisem ministra zemědělství dne 12. ledna 2004. Předsedou MoV je zástupce MZe, členy jsou zástupci Ministerstva pro místní rozvoj a dalších ministerstev podílejících se na realizaci programu, ekonomičtí a sociální partneři, zástupci nevládních organizací a jako poradci také zástupci Komise. Svého zástupce má také Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR (od 3. zasedání MoV dne 23. listopadu 2004). MoV je integrální součástí implementační struktury pro OP a provádí činnosti v rozsahu stanoveném v čl. 35 až 37 výše uvedeného nařízení, posuzuje a schvaluje návrhy na úpravu OP předkládané Komisi, zejména schvaluje PD, posuzuje a schvaluje kritéria pro výběr projektů a hodnocení, posuzuje účinnost a kvalitu uskutečňování OP, posuzuje a schvaluje výroční a závěrečné zprávy o realizaci OP, hodnotí pokrok dosažený vynaložením finančních prostředků, posuzuje předběžné, střednědobé a následné hodnocení OP. MoV má při realizaci OP velmi významné postavení se zásadní

kompetencí. Jde o kolektivní orgán, jehož postavení a odpovědnost český právní řád neupravuje.

Hodnoticí kritéria stanovená rozhodnutím MoV nebyla vždy nastavena tak, aby dostatečně odrážela kvalitu projektu. Zejména kritéria týkající se žadatele typu „je/není členem profesního sdružení, komory“ nebo „je/není držitelem akreditace kurzu“ nehodnotí vůbec kvalitu projektu a často ani kvalitu žadatele.

2.C. Normativní úprava implementace OP

Čl. 2 nařízení Komise (ES) č. 438/2001 ze dne 2. března 2001, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1260/1999 zaměřená na řídicí a kontrolní systémy pro pomoc poskytovanou ze strukturálních fondů mj. stanoví: „Každý členský stát zajistí, že řídicí a platební orgány a zprostředkující subjekty obdrží náležitě pokyny pro řídicí a kontrolní systémy...“

2.C.1. Metodika finančních toků a kontroly

Ustanovení § 37 odst. 2 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, stanoví ve vztahu k MF: „Ministerstvo jako platební orgán koordinuje řízení finančních toků prostředků poskytnutých z rozpočtu Evropské unie Národnímu fondu a spravuje tyto prostředky. Způsob řízení finančních toků těchto prostředků stanoví ministerstvo vyhláškou.“ Toto zmocnění MF od 1. 5. 2004 do dne ukončení kontroly nenaplnilo, když neupravilo způsob řízení finančních toků obecně závaznou vyhláškou. Povinnost MF vydat příslušnou prováděcí vyhlášku byla zrušena zákonem č. 138/2006 Sb., který nabude účinnosti dne 1. 7. 2006.

Obecněji pojaté pokyny pro organizaci odpovídajících činností řídicích a platebních orgánů vydávala vláda ČR svými usneseními. Usneseními ze dne 28. srpna 2002 č. 822 a ze dne 9. července 2003 č. 678 vzala na vědomí „Metodiku finančních toků a kontroly strukturálních fondů a Fondu soudržnosti“ (dále jen „Metodika FT“) a mj. uložila ministrům při implementaci OP postupovat podle Metodiky FT. Navíc pověřila ministra financí úpravami Metodiky FT. ŘO nezavázal ZS řídit se Metodikou FT. Povinnost řídit se Metodikou FT vyvodil ZS teprve extenzivním výkladem ustanovení čl. 4 bod 1.2 Dohody a Metodikou FT se fakticky řídí.

2.C.2. Pravidla pro OP

ŘO vydal¹⁷ pod č. j. 16900/2004 – 11000 „Pravidla, kterými se stanovují podmínky pro poskytování pomoci z OP pro období 2004 – 2006“ (dále jen „Pravidla“). Pravidla nabyla platnosti dnem podpisu ministra zemědělství ČR (tj. dne 29. dubna 2004) a účinnosti dnem vyhlášení OP ve Věstníku MZe (částka 1, květen 2004). K normativní činnosti MZe lze uplatnit tyto výhrady:

- pravidla byla několikrát měněna a některé změny nebyly publikovány ani oznámeny ve Věstníku MZe;

¹⁷ Na základě nařízení Rady (ES) č. 1257/1999 ze dne 17. května 1999, o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského podpůrného a záručního fondu (EAGGF) a o změně a zrušení některých nařízení, na základě nařízení Rady (ES) č. 1260/1999 ze dne 21. června 1999, o obecných ustanoveních o strukturálních fondech, na základě nařízení Rady (ES) č. 1263/1999 ze dne 21. června 1999, o finančním nástroji pro podporu rybolovu, na základě operačního programu „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“ – bod 9.7.2, předběžně schváleného dne 14. dubna 2004 Evropskou komisí.

- orientace ve verzích Pravidel byla v době kontroly NKÚ obtížná;
- pravidla byla v části týkající se výběru dodavatele v některých částech do té míry nejasná, že bylo nutno vydat „Příručku pro zadávací řízení neveřejných zakázek podle Pravidel pro žadatele o finanční pomoc z Operačního programu Zemědělství“;
- v původním znění nastavila Pravidla zbytečně přísné normy a ty byly na základě zkušeností z prvních kol výběru projektů následně měněny;
- změna byla provedena i s retroaktivním účinkem, což v konečném důsledku znamenalo, že příjemci byli pro realizaci projektu vázáni k dodržení přísnějších norem, ale ZS při administraci žádosti o proplacení přijatelných výdajů postupoval podle norem mírnějších.

Na druhé straně tento postup umožňuje MZe pružnější reakci na potřeby realizace OP vyplývající ze získávání zkušeností s programem.

2.C.3. Pracovní pokyny, postupy a manuály

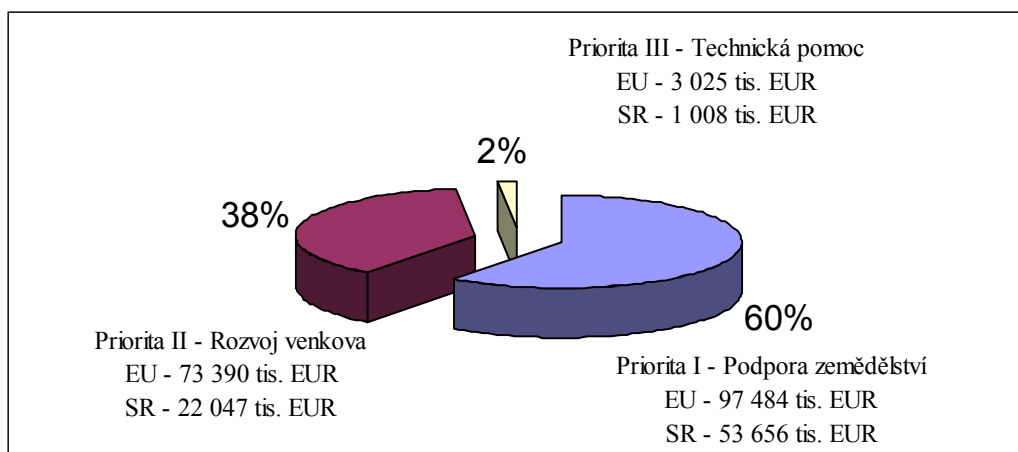
Mimo výše uvedené předpisy vydaly MF, MZe i SZIF řadu doplňujících předpisů ve formě manuálů, pokynů, pracovních postupů a metodik upravujících speciální procedury. Tyto úpravy jsou v tomto kontrolním závěru výběrově zmíněny v konkrétních souvislostech.

2.D. Financování

Na financování programu se podílí rozpočet EU, státní rozpočet ČR a soukromé zdroje příjemců. Platí zásada, že podpora může být poskytnuta teprve poté, co příjemce uhradil dodavateli veškeré výdaje projektu a splnil veškeré podmínky.

2.D.1. Veřejné zdroje určené k financování OP

Objem prostředků vyčleněných v rozpočtu EU na financování operací v rámci OP vyplývá z části 7 „*Finanční plán na období 2004 – 2006 v členění na priority a opatření*“ PD, tak jak byl schválen MoV a je publikován na internetu. Celkem jde o částku 250 613 tis. €, z toho 173 901 tis. € ze souhrnného rozpočtu EU¹⁸ a 76 712 tis. € ze SR. Podle plánu se na financování projektů měli podílet příjemci částkou 142 677 tis. €. Distribuce prostředků mezi jednotlivé priority je patrná z grafu.

Zdroj: Při konstrukci grafu byla použita zaokrouhlená data z PD publikovaného na webových stránkách MZe.

¹⁸ Jde o horní hranici prostředků, které může ČR čerpat na realizaci projektů v rámci OP.

2.D.2. Finanční toky mezi EU a ČR (MF)

Finanční toky mezi EU a ČR jsou realizovány prostřednictvím účtů Komise a zdrojového účtu PO vedeného v €. Na tento účet přicházejí tři druhy plateb z EU:

- zálohové platby – jsou určeny na základě procenta z celkového objemu závazku Komise pokud jde o program a programové období, a to ve výši 10 % v roce 2004, resp. 6 % v roce 2005;
- průběžné platby – tyto platby jsou zpravidla třikrát ročně zasilány na účet PO na základě žádosti o průběžnou platbu a certifikátu vydaného PO;
- závěrečná platba – je konečná platba po ukončení programu, která může být vyplacena na základě předloženého certifikovaného prohlášení o uskutečněných výdajích a žádosti o platbu¹⁹.

Prostřednictvím výše uvedených účtů může docházet k vracení prostředků do rozpočtu EU, a to těch, které byly nesprávně využity. Tato situace při realizaci OP v kontrolovaném období nenastala.

2.D.3. Spolufinancování (MZe)

Prostředky SR jsou transferovány prostřednictvím rozpočtové kapitoly 329 – Ministerstvo zemědělství. Bližší údaje o rozpočtových prostředcích v letech 2004 a 2005 jsou uvedeny v části 3.B.4. tohoto kontrolního závěru.

2.E. Informační systémy

Pro implementaci strukturální politiky jsou využívány elektronické informační systémy, a to systém Viola SF/CF, spravovaný MF a určený k vedení účetnictví o všech finančních operacích týkajících se správy prostředků OP, a „Monitorovací systém strukturálních fondů“ (dále jen „MSSF“), spravovaný Ministerstvem pro místní rozvoj (dále jen „MMR“) – řídicím orgánem „Rámce podpory Společenství“. Kontrola přístupu zaměstnanců ŘO a ZS do těchto systémů neodhalila nedostatky; samy systémy předmětem této kontroly NKÚ nebyly.

V Dohodě bylo ZS uloženo zajistit vytvoření informačního systému (dále jen „IS“) pro administraci OP, prostřednictvím tohoto IS provádět administraci OP a provést instalaci tohoto IS určeným pracovníkům ŘO. Kontrola soustředěná na ověření systému administrace OP v elektronické podobě se zaměřila na vybrané problémy, a to vytvoření databázového IS pro administraci OP (cílový koncept), zabezpečení systému vůči vnitřní či vnější manipulaci, zamezení tvorby duplicit v průběhu administrace OP, zálohování a archivaci dat a algoritmu výpočtu ukazatelů finančního zdraví žadatele a ekonomické životaschopnosti projektu. Kontrolou výše uvedených otázek nebyly zjištěny nedostatky.

V kontrolovaném období byla zjištěna omezená funkčnost IS pro podopatření 2.1.1 – Pozemkové úpravy (výdaje MZe na předfinancování projektů vlastních pozemkových úřadů). Přestože byly některé projekty ukončeny a žádost o proplacení výdajů projektu byla řádně podána, proces proplácení byl k 31. 12. 2005 z důvodu nenastavení softwarového rozhraní mezi MSSF a IS pro administraci OP pozastaven. V důsledku toho nebyly zpracovány souhrnné žádosti PJ o převod prostředků z účtu PO na účet PJ a v kontrolovaném období nebylo dosaženo příjmů státního rozpočtu – v rámci kapitoly 329. MZe uvedlo, že

¹⁹ Nutnou podmínkou je závěrečná zpráva o implementaci OP RVMZ předložená Ministerstvem zemědělství a schválená Evropskou komisí a dále pozitivní prohlášení při ukončení pomoci vypracované útvarem pro winding-up (tato platba by měla být realizována po ukončení programu).

problematika softwarového řešení předfinancovaných plateb bude řešena systémově v rámci celkové úpravy IS pro MZe. Do ukončení kontroly NKÚ nebyl proces doladění softwarového zabezpečení ukončen. Vzhledem k tomu, že alokované prostředky roku 2004 je možno čerpat v souladu s pravidlem „n+2“ do 31. 12. 2006, má MZe možnost získat příslušné finanční prostředky do své kapitoly na základě „Souhrnné žádosti platební jednotky“ v průběhu roku 2006. Pozastavení procesu proplácení žádostí k 31. 12. 2005 tak nebude mít výraznější škodlivé účinky v případě, že souhrnné žádosti budou podány v souladu s tímto pravidlem.

2.F. Systém hlášení nesrovnalostí

Pro činnosti spojené s hlášením nesrovnalostí²⁰ byly u MZe vytvořeny dostatečné předpoklady s následujícími výhradami: Vnitřní směrnice pro provádění OP na ŘO pro oblast nesrovnalostí neobsahovala pracovní postupy pro hlášení nesrovnalostí, jak to požaduje Metodika FT a systém MSSF spravovaný MMR neposkytoval pověřeným zaměstnancům MZe možnost evidovat a následně vykázat systémové nesrovnalosti ve zvláštním režimu. Kontrola funkčnosti systému nebyla provedena, protože do ukončení kontroly NKÚ nebyly nahlášeny žádné nesrovnalosti.

3. Výsledky kontroly realizace OP

Pro potřeby kontroly realizace OP byl proveden výběr²¹ kontrolního vzorku projektů. Vzhledem k šíři problematiky celého OP (tj. rozvoj venkova a multifunkční zemědělství), vysokému podílu finančních prostředků určených k realizaci priority I a stavu implementace OP k 31. 10. 2005 byl použit základní soubor složený z projektů, jejichž předmětem jsou operace zahrnuté pod prioritu I. a současně projektů, u nichž byly příjemcům k datu 31. 10. 2005 proplaceny podpory z veřejných zdrojů, tj. ze SR a z rozpočtu EU.

Výsledkem výběru byl soubor 42 projektů určených ke kontrole u regionálních odborů SZIF (dále jen „RO SZIF“) a z nich bylo 14 vybráno také ke kontrole u příjemců. Podíly obou kontrolních vzorků (tj. pro kontrolu na SZIF a pro kontrolu u příjemců) na základním souboru jsou patrné z tabulky č. 1.

²⁰ Metodika finančních toků a kontroly strukturálních fondů a Fondu soudržnosti v kapitole 4.11.1 mj. stanoví: „Potvrdí-li MA opodstatněnost podezření na nesrovnalost, zahájí řízení k jejímu prošetření a bez zbytečného prodlení, nejpozději však do 1 měsíce, vypracuje v MSSF hlášení o nesrovnalosti (resp. podezření na nesrovnalost), které je zasláno PA, CHU, PU a pracovníkovi síť AFCOS (Anti-Fraud Coordinating Service) na daném resortu. Hlášení podepisuje vedoucí zaměstnanec útvaru MA ... Pracovník síť AFCOS na daném resortu zajistí vypracování a odeslání pravidelného čtvrtletního hlášení nesrovnalostí, které spadají pod oznamovací povinnost Evropské komisi podle nařízení Komise (ES) č. 1681/94 a č. 1831/94, prostřednictvím informačního systému AFIS přímo Evropskému úřadu pro potírání podvodných jednání (dále jen „OLAF“) a Nejvyšším státním zastupitelstvím, a to ve lhůtě do dvou měsíců po uplynutí každého čtvrtletí.“

²¹ Při výběru byly uplatněny následující zásady:
u každého RO SZIF bylo vybráno vždy po šesti projektech z priority 1 (projekt po proplacení přijatelných výdajů) a z toho:
– minimálně dva projekty typu „LFA“ (méně příznivá oblast),
– minimálně dva projekty typu „mladý zemědělec“
– a zároveň tři projekty, na které se vztahuje ustanovení § 6 odst 1 zákona č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách (zakázka, u níž předpokládaná cena předmětu zakázky přesáhne 2 mil. Kč).

Tabulka č. 1 – Vybrané projekty a příjemci

(v tis. Kč)

Základní soubor			Spolufinancování		Z toho			
					příspěvek z národních zdrojů		příspěvek z rozpočtu EU	
Projekty/příjemci	Počet	(v %)	Objem	(v %)	Objem	(v %)	Objem	(v %)
Projekty celkem	221	100	317 096	100	115 410	100	201 686	100
z toho prověřeno u SZIF	42	19	89 039	28	34 657	30	54 383	27
z toho prověřeno u příjemců	14	6	30 114	9	11 583	10	18 531	9

Zdroj: Vlastní šetření NKÚ.

3.A. Funkce implementační

Implementace OP představuje procedury zahrnující vyhlášení jednotlivých kol příjmu žádostí, příjem žádostí, výběr projektů, rozhodování o žádostech, výběr dodavatelů a realizace projektů až po podání žádosti o proplacení přijatelných výdajů. Naplňování implementační funkce bylo ověřeno u MZe, SZIF a u příjemců kontrolou činností, které byly prováděny v souvislosti s realizací OP obecně, a činností, které souvisely s realizací jednotlivých vybraných projektů.

3.A.1. Vyhlášení kol příjmů žádostí o podporu z OP a informování žadatelů

V roce 2004 byla MZe vyhlášena celkem tři kola příjmu žádostí o finanční pomoc z OP, v roce 2005 celkem čtyři a pro rok 2006 byla do ukončení kontroly NKÚ vyhlášena kola dvě. O vyhlášení termínů příjmů žádostí (tzv. kola příjmů žádostí) je SZIF informován prostřednictvím tiskových zpráv, které MZe zasílá na SZIF vždy v elektronické i papírové podobě. Bylo ověřeno, že SZIF ve stanoveném termínu (minimálně tři týdny před zahájením příjmu žádostí) vyhlášení kol příjmů zveřejnil na své internetové stránce. Informace žadatelům poskytuje samostatný tiskový odbor SZIF, a to jednak prostřednictvím tiskových zpráv, jednak formou odpovědí na dotazy žadatelů. Dále jsou z centrální úrovně poskytovány informace žadatelům na seminářích centrálního pracoviště SZIF. Poradenství poskytují také RO SZIF, kde probíhá registrace žádostí.

3.A.2. Příjem, administrace, administrativní kontrola a zaregistrování žádosti o finanční pomoc do informačního systému

Na základě výše uvedených výzev předkládali příjemci žádosti o finanční pomoc s přílohami, z nichž jednou byla také dokumentace konkrétního projektu.

U vybraných příjemců nebyly zjištěny nesoulady mezi údaji uvedenými v žádostech a údaji vyplývajícími z účetní evidence a dokladů příjemce. Testem na duplicitu²², provedeným u souboru všech žádostí zaregistrovaných k 31. 10. 2005 v rámci priority I, bylo zjištěno, že nedošlo k duplicitnímu zaregistrování projektů, a dvojitá platba v rámci jediného projektu byla tedy vyloučena.

U kontrolovaných projektů nebyly zjištěny chyby typu nesouladu projektu s politikami Společenství a OP; některé projekty byly v tomto ohledu (rovné příležitosti

²² Test na shodu v údajích – identifikační číslo žadatele, opatření, podopatření, investiční záměr, spolufinancování, příspěvek EU a příspěvek národní zdroj – měl indikovat případy „jeden projekt – dvojitá platba“.

mužů a žen, udržení nebo zvýšení počtu pracovních míst, zlepšení ochrany životního prostředí) neutrální. Ke dni 31. 1. 2006 neevidoval SZIF žádnou stížnost týkající se administrace projektů v rámci OP ani žádný RO SZIF nepřijal stížnost směřující proti odmítnutí registrace žádosti. Od podání žádosti do podpisu Podmínek (viz část 3.A.4.) uplynulo od 91 do 247 dní, průměrná doba činí 151 dní.

U vzorku 42 projektů byl zajištěn řádný příjem, evidence a kontrola žádostí s následujícími výjimkami: v pěti případech týkajících se tří projektů byly nedostatky v náležitostech žádostí nebo byla žádost neúplná; ve třech případech nesouhlasily údaje uvedené v žádostech s údaji vedenými v elektronické podobě; v osmi případech nedodržel SZIF lhůty stanovené pro vrácení žádostí v případech, kdy administrativní kontrola zjistila nedostatky.

3.A.3. Hodnocení a výběr projektů

Hodnocení projektů, které prováděly RO SZIF, zahrnovalo kontrolu splnění kritérií přijatelnosti a poté bodování projektů. IS sestavuje pořadí projektů podle bodového zisku a výběr projektů doporučených k financování z OP byl finalizován na centrálních pracovištích SZIF. „*Seznamy vybraných projektů doporučených k financování z OP Zemědělství*“ a „*Seznamy projektů nedoporučených k financování z OP Zemědělství*“ v daném příjmovém kole předával SZIF na MZe. Po schválení seznamů ŘO zveřejňoval SZIF registrační čísla schválených projektů na svých internetových stránkách. Žadatele, jejichž žádost byla zamítnuta, SZIF písemně informoval o této skutečnosti.

K hodnocení a výběru projektů lze uplatnit následující, jen méně významné výhrady:

- Výsledky bodování rozhodovaly o tom, zda bude projekt přijat, a přitom byly ukládány pouze v digitální podobě. Jiný způsob fixace výsledků nebyl ani stanoven a ani fakticky prováděn, výsledky ani nebyly obligatorně sdělovány žadatelům. SZIF spoléhá na bezpečnostní mechanismy IS.
- SZIF ve dvou případech přenesl do IS údaje, které neodpovídaly údajům v listinné podobě, případně neodpovídaly údajům z příslušných daňových přiznání přiložených žadatelem k žádosti o finanční pomoc. V těchto případech byly některé z údajů použity pro výpočet bodů za kritérium „finanční zdraví“. V jednom z těchto případů mělo nesprávné zadání údajů vliv na bodový zisk za kritérium „finanční zdraví“ a rovněž dopad na celkové hodnocení projektu. Výběr projektů doporučených k financování z OP ale nebyl těmito chybami ovlivněn.
- Výše uvedené seznamy se z různých důvodů měnily a v některých případech IS používaný pro OP nevyhodnotil pořadí shodně obodovaných projektů vždy stejně a správně podle přílohy č. 3 Pravidel, což mohlo mít vliv na zařazení projektu do seznamu doporučených či nedoporučených projektů v hraničních případech (projekty se shodným počtem bodů na konci seznamu doporučených projektů a na začátku seznamu nedoporučených projektů). V lednu 2005 byla provedena úprava aplikace „*Výběr projektu*“ a hlášení „*Výběr projektu*“.
- V pěti případech SZIF splnil povinnost informovat žadatele v případě, že jeho projekt nebyl vybrán ke spolufinancování z OP z důvodu nedostatku finančních prostředků, až na základě této kontroly NKÚ.

3.A.4. Zajištění závazků mezi poskytovatelem a příjemcem

Závazky příjemce pomoci byly zajišťovány dvěma individuálními právními akty, a to „Rozhodnutím o poskytnutí finanční pomoci“ (dále jen „Rozhodnutí“) vydaným MZe a jednostranným právním úkonem příjemce – přijetím a podpisem tzv. „Podmínek poskytnutí finanční pomoci“ (dále jen „Podmínky“). V Podmínkách se příjemce zavázal k dodržování Pravidel a specifických podmínek pro konkrétní projekt. Obsah závazků se v některých případech měnil a podle Pravidel měly být změny provedeny dodatkem k Podmínkám.

Procedury zajišťování závazků a jejich změny probíhaly řádně, s výjimkou následujících výhrad:

- Podle Dohody ŘO stanovil ZS závaznou osnovu Podmínek, v níž není zakotvena povinnost přesně specifikovat verzi (znění) Pravidel, která je platná v okamžiku podpisu Podmínek pro konkrétní projekt; v žádném ze 42 kontrolovaných případů ani nebyla v Podmínkách verze Pravidel specifikována. U tří příjemců bylo zjištěno, že nevěděli jednoznačně, jaké znění Pravidel (včetně všech změn) se zavázali podepsáním Podmínek poskytnutí finanční pomoci dodržovat. Při kontrole tento stav ztěžuje určení platné verze Pravidel a rizika hrozí i při event. soudním řízení.
- Ve 22 případech nebyly SZIF změny v projektech provázeny dodatkem k Podmínkám, jak to požadují Pravidla. Změny byly provedeny jen na základě ohlášení příjemcem. SZIF takto jednal na základě rozhodnutí ŘO.

3.A.5. Kontrola fyzické realizace projektu

Postup pro provádění kontroly fyzické realizace projektu (dále jen „KFRP“) je dán směrnicí SZIF P0110. Provedení KFRP po podání žádosti o proplacení výdajů projektu podmiňuje proplacení výdajů projektu žadateli. KFRP ve smyslu čl. 4 nařízení Komise (ES) č. 438/2001 ověřuje, zda spolufinancované zboží a služby byly dodány a zda požadované výdaje byly skutečně vynaloženy ve shodě s Podmínkami. U všech 42 kontrolovaných projektů bylo zjištěno řádné provedení KFRP.

3.A.6. Výběr dodavatele, smluvní vztahy s dodavatelem, realizace projektu a dosažení cíle projektu

Výběr dodavatele byl ve všech případech proveden příjemci v souladu s postupem určeným v Pravidlech. Smluvní vztahy s dodavatelem příjemci upravili řádně, s výjimkou dvou případů, kdy fakturační podmínky nebyly ve smlouvě s dodavatelem dohodnuty tak, aby byla doložena účelovost faktur. Ta byla dostatečně doložena při ověřování a doložení vlastní realizace projektu. V jednom případě nebyla do smlouvy s dodavatelem zahrnuta ujednání vyplývající z legislativy EU (povinnost strpět kontrolu a uchovávat doklady nejméně 12 let od poslední platby).

Ke změnám předmětu smlouvy nebo ceny díla (u smlouvy o dílo) docházelo výjimečně a bez důsledků pro poskytnutí podpory. U jednoho příjemce bylo zjištěno, že nenahlásil SZIF změny v realizaci projektu. Ve všech případech byly dodrženy lhůty realizace projektů. Dodržení účelu podpory (dosažení cíle projektu v celém rozsahu) bylo kontrolováno u 42 vybraných projektů analýzou projektové složky u SZIF a u 14 projektů byla provedena fyzická kontrola u příjemců. Ve všech kontrolovaných případech byl dodržen účel podpory a bylo dosaženo cíle projektu.

3.A.7. Žádosti o proplacení výdajů projektu

U kontrolovaných projektů byl zajištěn řádný příjem, evidence a kontrola žádostí o proplacení výdajů projektu. Problematické bylo jen dokladování splnění některých podmínek a povinností:

- V části A bod 10 písm. c) Pravidel, č. j. 16900/2004-11000, je mj. stanoveno: „... příjemce pomoci musí mít ke dni podání žádosti o proplacení vypořádaný splatné závazky vůči MZe z titulu § 6 odst. 3 a odst. 4, § 9 odst. 7 a § 23 odst. 3 zákona č. 229/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů (zákon o půdě) a dotací, SZIFu a finančním úřadům; ...“ Pravidla nestanovila, jakým způsobem má být plnění těchto povinností doloženo nebo zjišťováno.
- Plnění povinnosti realizovat veškeré finanční operace související s financováním projektu na samostatném bankovním účtu se samostatným výpisem určeným výlučně pro OP²³ nebylo možno vyhodnotit, protože nové znění Pravidel²⁴ tuto povinnost zrušilo, a to retroaktivně. V praxi to znamenalo, že plnění povinnosti, k jejímuž plnění se příjemce původně zavázal, na základě rozhodnutí ŘO nevyžadoval. Na straně druhé by samostatný bankovní účet příjemce finančně zbytečně zatěžoval.

3.B. Funkce platební a spolufinancování

V rámci platební funkce SZIF zajišťuje zejména proplácení prostředků finanční pomoci z OP příjemcům a vede pro tuto činnost příslušné evidence a účetnictví. Dohodami o delegování byly na SZIF přeneseny úkoly proplácení prostředků ze souhrnného rozpočtu EU (EAGGF) i z prostředků poskytovaných ze SR. SZIF proplácí finanční prostředky žadatelům ukončených projektů, a to poté, co příjemci uhradí sjednanou cenu projektu dodavateli, a po schválení přiznané výše finanční pomoci k proplacení jednotlivému žadateli příslušným orgánem (tj. MZe jako ŘO pro OP). Dále provádí platby dodavatelům na projekty v rámci opatření 3.1 – Technická pomoc jako předfinancování tohoto opatření a platby záloh ve prospěch účtujících zemědělských agentur na projekty – v rámci podopatření 2.1.1 – Pozemkové úpravy. Finanční pomoc je jednotlivým příjemcům poskytována v české měně ve dvou částkách (část prostředků poskytovaná z rozpočtu EU, část prostředků poskytovaná ze státního rozpočtu ČR).

U PJ byly kontrolou prověřeny zejména některé činnosti týkající se provádění plateb konečným příjemcům. U MF a MZe byly při kontrole platební funkce prověřeny některé činnosti související se zajištěním finančních prostředků v rámci OP a jejich transfery PJ. Pozornost byla věnována rovněž metodické činnosti pokud jde o finanční řízení OP.

3.B.1. Provádění plateb příjemcům

Kontrola provádění plateb (proplacení uskutečněných výdajů) příjemcům byla provedena u výše uvedeného vzorku 42 projektů. Zejména bylo prověřeno, zda peněžní částky určené k vyplacení konečnému příjemci na základě „Potvrzení o schválení a příkazu k proplacení způsobilých výdajů projektu“²⁵ (dále jen „Potvrzení“) byly ve schválené výši skutečně vyplaceny, zda byly uhrazeny z příslušných účtů na účet příjemce uvedeného v Podmínkách včetně případných dodatků a zda příslušná část spolufinancování z národních veřejných prostředků byla příjemci uhrazena nejpozději v den uhrazení příslušné části

²³ Ustanovení části A bod 6 písm. l) Pravidel č. j. 16900/2004-11000 ze dne 29. 4. 2004.

²⁴ Ustanovení části A bod 6 písm. k) Pravidel č. j. 24351/2005-11000 ze dne 19. 7. 2005.

²⁵ Tento dokument vystavuje ŘO MZe.

z prostředků EU.²⁶ Platby finančních prostředků příjemcům prováděla PJ v souladu s platnými dohodami a metodikami z příslušných účtů MF a MZe, ke kterým má dispoziční právo.²⁷ V oblasti provádění plateb příjemcům u vybraného vzorku projektů nebyly kontrolou NKÚ zjištěny nedostatky.

U vybraného vzorku 42 projektů kontrola NKÚ sledovala některé lhůty týkající se administrace žádosti o proplacení výdajů projektu v intervalu od jejího podání příjemcem do okamžiku proplacení finančních prostředků příjemci. Průměrná doba od podání žádosti do proplacení prostředků EU činila 114 dní (v rozmezí od 65 do 206 dní). Průměrná doba od podání žádosti o proplacení výdajů projektu do proplacení prostředků SR činila 111 dní (v rozmezí od 63 do 204 dní). V Metodice FT platné od 26. 6. 2003 bylo mj. uvedeno: „Platební orgán ... zabezpečuje, aby FB²⁸, popř. FR²⁹ obdržel příspěvek z EU bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 60 dnů po splnění všech podmínek; ...“ Ve znění Metodiky FT platné od 27. 1. 2004 byla tato lhůta výrazně změněna a 60 dnů bylo stanoveno pouze pro část administrace od „schválení žádosti o platbu platební jednotkou“ do proplacení. V Metodice FT bylo tedy uvedeno mimo jiné, že „Platební orgán ... zabezpečuje, aby FB (popř. FR) obdržel příspěvek z EU bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 60 dnů od schválení žádosti o platbu Platební jednotkou; ...“. Metodika FT nestanovuje lhůty pro vyřízení žádosti o proplacení projektu a ani povinnost pro řídicí orgány tyto lhůty stanovit v rámci své pravomoci a zajistit dostupnost informace pro konečné příjemce. Tento stav neumožňuje konečnému příjemci při plánování vlastních finančních toků využít jeden ze základních údajů pro efektivní finanční řízení.

3.B.2. Vedení účetnictví a účtování o finančních prostředcích v rámci OP

V rámci účtování o prostředcích poskytnutých z rozpočtu EU je účetní jednotkou ve smyslu zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, MF. Odbor „Národní fond“ jako PO zajišťuje vedení účetnictví v určeném informačním/účetním softwaru Viola SF/CF, který používají v rámci příslušných delegovaných činností rovněž PJ. MF jako PO pověřilo na základě Dohody č. 2 PJ SZIF vedením části svého účetnictví. PO vede účetnictví zahrnující všechny finanční operace na účtu PO a účtu pro vyrovnávání kursových rozdílů a příjem odvodů od finančních úřadů. SZIF jako PJ je povinen vést účetnictví zahrnující všechny účetní operace na účtu PJ (tj. účtu, jehož majitelem je MF a dispoziční práva má PJ SZIF). MF i SZIF jsou při vedení účetnictví povinny mj. postupovat podle „Metodiky účetnictví“, kterou vydalo MF.

V rámci účtování o prostředcích poskytnutých ze SR (národní spolufinancování) je účetní jednotkou MZe. PJ SZIF provádí předkontace účetních operací – čerpání na výdajových účtech MZe v IS pro administraci OP. Tyto předkontace jsou pomocí diskety přenášeny do účetnictví MZe. „Pokyn k řízení finančních toků národní spoluúčasti v rámci OP“ ze dne 9. 3. 2005, (dále jen „Pokyn“) a „Postup pro administraci finančních prostředků národní spoluúčasti v rámci OP“ ze dne 9. 3. 2005 (dále jen „Postup“), vydaný MZe v rámci metodického řízení, stanovují mimo jiné postupy účtování o provedených platbách z prostředků SR a účtový rozvrh. V těchto dokumentech byly shledány drobné nedostatky,

²⁶ Tento postup, týkající se pořadí provádění platby z EU a z národních zdrojů, je uveden v části B. Potvrzení.

²⁷ Jedná se o tyto účty:

- účet MF č. 600821021/0710 (spolufinancování EU – investiční i neinvestiční prostředky);
- účet MZe č. 1900-2026001/0710 (spolufinancování ČR – investiční prostředky);
- účet MZe č. 801-2026001/0710 (spolufinancování ČR – neinvestiční prostředky).

²⁸ FB – konečný příjemce.

²⁹ FR – konečný uživatel.

např.: účtový rozvrh – seznam analytických účtů pro účtování o prostředcích OP, národní spoluúčasti, který je součástí Postupu, neobsahuje analytické účty ve složení paragraf – položka – analytika pro podopatření 2.1.1 – Pozemkové úpravy a opatření 3.1 – Technická pomoc.

S výjimkou výše uvedených drobností neshledala kontrola ve vedení účetnictví nedostatky.

3.B.3. Skutečné platby z rozpočtu EU

V rámci kontroly NKÚ byl pouze zjištěn objem prostředků převedených z účtů Komise na zdrojový účet PO. V tabulce č. 2 je uveden objem finančních prostředků přijatých z EU v rámci OP za období od vstupu ČR do EU do konce roku 2005.

Tabulka č. 2 – Zálohové a průběžné platby (zaokrouhlené v tis. €/Kč)

Druh přijatých plateb	Období				Celkem	
	2004		2005			
	€	Kč	€	Kč	€	Kč
Zálohové platby	17 390	547 134	10 434	316 316	27 824	863 450
Průběžné platby	0	0	6 674	193 106	6 674	193 106
Celkem	17 390	547 134	17 108	509 422	34 498	1 056 556

Zdroj: Účetnictví MF.

3.B.4. Zajištění národních prostředků pro spolufinancování

Kontrolou bylo prověřeno, zda jsou platby národního spolufinancování poskytovány na základě schváleného rozpočtu a z příslušných účtů určených k tomuto účelu a zda MZe vydalo dostatečné metodické pokyny k řízení finančních toků prostředků poskytovaných z rozpočtové kapitoly 329 – Ministerstvo zemědělství na národní spolufinancování projektů OP. Touto kontrolou nebyly zjištěny nedostatky.

Dále bylo zjišťováno, zda je zajištěn dostatek zdrojů pro národní spolufinancování OP, a to z hlediska SR na roky 2004 a 2005 a také z hlediska střednědobého výhledu. Výdaje SR v letech 2004 a 2005 a jejich čerpání jsou patrné z tabulky č. 3.

Tabulka č. 3 – Výdaje státního rozpočtu – kapitola 329 (v tis. Kč)

	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Plnění	Převod do rezervního fondu MZe
2004 – výdaje celkem	37 000	70 000	0	70 000
2005 – výdaje celkem	1 513 000	1 513 000	613 338	899 510
v tom:				
ze SR	1 024 000	1 024 000	267 217	756 647
z EU	489 000	489 000	346 121	142 863
Celkem – léta 2004 a 2005	0	0	613 338	969 510

Zdroj: Písemné informace MZe poskytnuté v rámci kontroly NKÚ.

Při kontrole nebyl zjištěn nedostatek finančních zdrojů na národní spolufinancování projektů OP ze zdrojů SR s ohledem na potřeby financování projektů OP. Ze SR byly v kontrolovaném období proplaceny prostředky z výdajových čerpacích účtů MZe (účet pro investiční výdaje, účet pro běžné výdaje) v následující struktuře: platby konečným příjemcům, a to na základě ŘO schválených dokladů určených k proplacení, ve výši 180 552 635 Kč, platby dodavatelům na projekty v rámci opatření 3.1 – Technická pomoc jako předfinancování tohoto opatření, ve výši 2 144 760,51 Kč, platby záloh ve prospěch účtujícími zemědělských agentur (v působnosti MZe) na projekty – v rámci podopatření 2.1.1 – Pozemkové úpravy, ve výši 430 660 098,47 Kč (z toho 407 349 739,47 Kč investiční výdaje).

MZe nepostupovalo v souladu s § 75 zákona č. 218/2000 Sb., když nezajistilo finanční vypořádání u projektů, jejichž financování z Národního fondu bylo v roce 2005 ukončeno. Vyhláška č. 551/2004 Sb., kterou se stanoví zásady a termíny finančního vypořádání vztahů se státním rozpočtem, ukládala v § 1 odst. 4 konečným příjemcům u projektů, jejichž financování ze státního rozpočtu a Národního fondu bylo k 31. 12. 2005 ukončeno, provést do 15. 2. 2006 finanční vypořádání formou tabulky, která je přílohou předmětné vyhlášky.

MZe poukázalo na zbytečnou administrativní zátěž příjemců, neboť požadované údaje potřebné k vyplnění tabulky jsou již uvedeny v žádosti o proplacení výdajů projektu. NKÚ ověřil, že u projektů OP jsou veškeré údaje potřebné pro finanční vypořádání dotací z Národního fondu a kapitoly MZe obsaženy již v žádosti o proplacení výdajů projektu a konečný příjemce je zbytečně zatěžován tím, že je vyhláškou č. 551/2004 Sb. nucen duplicitně podávat již jednou poskytnuté informace.

3.C. Funkce kontrolní a ujišťovací

Mimo řídicí kontroly prováděné odpovědnými vedoucími zaměstnanci (MF, MZe a SZIF) v průběhu implementačních a platebních operací jsou do systému OP zařazeny také specifické aktivity prováděné speciálními útvary, týkající se uskutečněných výdajů, kontroly vzorků operací, certifikace uskutečněných výdajů a projektů a vystavování Prohlášení při ukončení programu nebo projektu, s cílem získání přiměřené jistoty, že jsou prostředky určené na realizaci OP řádně používány. Vybrané otázky z této oblasti byly podrobeny kontrole NKÚ.

3.C.1. Plnění kontrolních povinností SZIF vyplývajících z Dohody

Ve smyslu čl. 4 bod 1 písm. h) Dohody kontroly prováděné ZS zahrnovaly kontrolu neplánovanou, KFRP včetně návštěvy na místě, plánování kontrol a zpracování výsledků. Šetření prokázalo, že SZIF prováděl kontrolu v souladu s Dohodou³⁰.

³⁰ Stav kontrolní činnosti dle Dohody:

RO SZIF provedly do 31. 12. 2005 celkem 93 neplánovaných kontrol u příjemců; nejčastějšími a opakujícími se důvody neplánovaných kontrol bylo ověření specifikace fakturovaných položek ve vztahu k přijatelnosti výdajů, dokladování příjmů žadatele ze zemědělské výroby, zdokladování realizace produkce žadatele přes odbytová družstva, účetní evidence žadatele, správnosti výběrového řízení prováděného žadatelem; u 42 kontrolovaných proplacených projektů byla řádně provedena kontrola fyzické realizace projektu; plánování kontrol a vyhodnocení plánu a výsledků kontrol u OP se řídilo vnitřní směnicí SZIF a zahrnovalo proces plánování kontroly fyzické realizace projektů a kontroly ex-post u všech opatření OP. Výsledky z provedených kontrol byly zpracovány do dokumentů ve formě a obsahu dle směrnic a dle požadavků ŘO a byly předávány ŘO; k datu 31. 1. 2006 nebyla provedena žádná kontrola ex-post.

3.C.2. Kontrola vzorků operací prováděná MZe³¹

Čl. 10 nařízení Komise (ES) č. 438/2001 mj. stanoví: „Kontroly prováděné před ukončením každé pomoci se týkají alespoň 5 % celkových způsobilých výdajů a musí být založeny na reprezentativním výběrovém souboru schválených akcí ...“ MZe provedlo v roce 2005 celkem 13 kontrol 5 % vzorku vyplacených finančních prostředků na projekty financované v rámci OP, a kontrole tedy bylo podrobena celkem 58 975 955 Kč. MZe naplnilo při provádění kontroly 5 % vzorku operací výše uvedené ustanovení.

3.C.3. Certifikace uskutečněných výdajů³² prováděná MF

Certifikace uskutečněných výdajů (dále jen „certifikace“) představuje specifickou činnost stanovenou předpisy ES (EU), jejichž cílem je, aby PO získal ujištění o řádném vynakládání prostředků na jednotlivé programy a projekty a dále se ujistil, že nastavené řídicí a kontrolní systémy zajišťují řádné finanční řízení a při implementaci jsou dodržovány příslušné předpisy ES (EU) a ČR. Pro účely certifikace jsou vypracovány formuláře A, B1, B2 a C předkládané ŘO a ZS.³³ Výsledkem certifikace je zpracování žádosti PO Komisi o průběžnou nebo závěrečnou platbu. Nedílnou přílohou každé žádosti jsou certifikát a výkaz uskutečněných výdajů. Pracovníci PO jsou v rámci výkonu certifikace oprávněni³⁴ provádět ověření na místě, a to až na úroveň konečných příjemců. Žádná kontrola na místě u MZe, SZIF nebo příjemce v rámci certifikace ze strany PO nebyla k datu kontroly NKÚ provedena. PO provedl za uvedené období celkem 3 certifikace, a to ke dni 30. 4. 2005, ke dni 15. 9. 2005 a ke dni 31. 10. 2005. Přehled uhrazených a certifikovaných způsobilých výdajů dle jednotlivých priorit a opatření ke dni 31. 10. 2005 je uveden v tabulce č. 4.

Tabulka č. 4 – Uhrazené a certifikované způsobilé výdaje k 31. 10. 2005

(v €)

Evropský fond	Zdroje celkem			Celkové výdaje
	Veřejné zdroje		Soukromé zdroje	
	EU	SR		
EAGGF	8 203 575	4 545 268	0	12 748 843
FIFG	170 491	73 068	245 697	489 256
Celkem	8 374 067	4 618 336	245 697	13 238 099

Zdroj: Prohlášení o výdajích dle priorit a opatření (formulář C) k 31. 10. 2005.

³¹ Čl. 10 nařízení Komise (ES) č. 438/2001.

³² Čl. 9 nařízení Komise (ES) č. 438/2001.

³³ **Formulář A** – představuje obecné prohlášení Řídicího orgánu o tom, že jeho zaměstnanci a rovněž zaměstnanci Zprostředkujícího subjektu, příp. konečných příjemců zapojených do implementace projektu jsou obeznámeni s příslušnou legislativou ES (EU) a ČR a dalšími příslušnými dokumenty a že se jejich ustanoveními řídí;

Formuláře B1 a B2 – poskytují ujištění Platebnímu orgánu o plnění podmínek nezbytných pro provedení certifikace na jednotlivých úrovních implementace, B2 je „souhrnný“ formulář, který vypracovává Řídicí orgán dle jednotlivých formulářů B1 zpracovávaných zprostředkujícím subjektem;

Formulář C – obsahuje všechny výdaje vynaložené v rámci daného programu, jejichž část spolufinancovaná strukturálními fondy byla zaúčtována příslušnou platební jednotkou v IS Viola SF/CF (za celé období od počátku programu), a dále částky spolufinancování národních veřejných zdrojů, které se vztahují k podílům strukturálních fondů uvedeným ve formuláři C. Forma tohoto výkazu je stanovena v příloze II nařízení Komise (ES) č. 438/2001.

³⁴ Na základě čl. 9 odst. 2 nařízení Komise (ES) č. 438/2001 a dle části 4.3 Metodiky FT.

PO je při provádění certifikace povinen se řídit zejména článkem 9 nařízení Komise (ES) č. 438/2001. V plnění povinností nebyly kontrolou zjištěny nedostatky. Rozdíly (v řádu tisíců €) v částkách požadovaných od Komise a skutečně vyplacených byly způsobeny rozdílnou metodikou pro jejich výpočet na straně Komise. Po jednání zástupců PO se zástupci Komise došlo během ledna 2006 k jejich sladění.

3.C.4. Prohlášení při ukončení programu nebo projektu vydávané MF³⁵

Prohlášení při ukončení pomoci (winding-up) je na základě čl. 15 až 17 a přílohy III nařízení Komise (ES) č. 438/2001 a čl. 16.1. Metodiky FT průběžně zpracováváno útvarem pro winding-up (útvarem MF – odborem Centrální harmonizační jednotka pro finanční kontrolu – dále jen „CHJ“). Toto zpracování je vzhledem k rozsahu čerpání prostředků v rámci OP omezeno především na analýzu plnění plánů a výsledků z interního auditu a kontrol 5 % vzorku operací předkládaných MZe a vyhodnocení výsledků auditních misí Komise.

Vlastní kontrolní akce zaměřené na oblast OP nebyly do doby ukončení kontroly NKÚ ze strany MF realizovány. Na rok 2006 nejsou plánovány žádné vlastní kontrolní akce realizované CHJ se vztahem k OP. Dle předloženého „Konsolidovaného plánu auditu a kontrol na rok 2006“ zástupci útvaru pro winding-up mají plánovanou spoluúčasť v rámci dvou kontrolních akcí zaměřených na kontrolu 5 % vzorku operací realizovaných MZe. Konečné zpracování Prohlášení při ukončení pomoci dle přílohy III nařízení Komise (ES) č. 438/2001 bude vyhotoveno až po ukončení realizace OP.

3.D. Hodnotící zprávy o implementaci OP

Podle ustanovení 34 nařízení Rady (ES) č. 1260/1999 z 21. června 1999 je úkolem ŘO mimo jiné také vypracování výroční a závěrečné prováděcí zprávy a po schválení MoV její předložení Komisi. Předmětem kontroly bylo zjistit, zda jsou splněny formální povinnosti při vypracování výroční zprávy.

Výroční zpráva o OP byla vypracována, schválena na 4. zasedání MoV dne 14. června 2005 a 17. června 2005 byla odeslána Komisi. Nad rámec výročních zpráv projednával MoV také průběžné „Zprávy o aktuálním stavu a vývoji implementace OP“. Zprávy o aktuálním stavu a vývoji implementace OP podrobně popisují vývoj implementace za příslušné období let 2004 a 2005. Zprávy jsou členěny podle jednotlivých úseků podílejících se na implementaci a dalších činnostech v rámci OP.

3.E. Uchování dat, uložení dokumentů, archivace

Uchování dat a dokumentace bylo předmětem kontroly u SZIF a příjemců a bylo zjištěno, že je dostatečně smluvně a směrnicemi zajištěno. Uchování dat se v SZIF řídí interní směrnicí IT „Zásady bezpečnosti, ukládání, zálohování a archivace dat“. Kontrola zálohování dat v IS neprokázala nedostatky. Pro uložení, příp. archivaci dokumentů týkajících se OP v listinné podobě na RO SZIF vydal SZIF „Instrukci pro založení složky žadatele“, která přesně stanoví způsob uložení dokumentů do složky žadatele. Na RO SZIF bylo sledováno, zda je zabezpečeno ukládání dokumentů vztahujících se k OP. Nedostatky nebyly zjištěny. Postup při archivaci dokumentace je v SZIF upraven v interní směrnicí, byla shledána v souladu s požadavky národní i evropské legislativy na provádění archivace. K datu kontroly příjemci ve 14 kontrolovaných případech řádně splnili povinnost uchovat podepsané

³⁵ Čl. 15 nařízení Komise (ES) č. 438/2001.

Podmínky včetně dodatků a veškerých dokladů týkajících se poskytnuté pomoci. Ve všech 14 kontrolovaných případech příjemci do provedení kontroly NKÚ dodržovali povinnost uchovat podepsané Podmínky včetně dodatků a veškerých dokladů týkajících se poskytnuté pomoci ve smyslu zákona č. 563/1991 Sb. (nejméně však 12 let od poslední platby).

3.F. Externí kontrola

V období od zahájení realizace OP do 31. 12. 2005 provedly u SZIF externí subjekty následující kontroly či audity: MZe – odbor auditu a supervize realizoval pět auditů; na základě pověření MF vypracovala v roce 2004 auditorská společnost zprávu „Zahajovací audit souladu s předpisy a audit systémů implementačních struktur pro strukturální fondy a fond soudržnosti“; audit Komise v roce 2005³⁶. V období od zahájení činnosti SZIF jako PJ do 31. 1. 2005 nebyly u PJ SZIF uskutečněny žádné kontroly ze strany MF ani MZe.

3.G. Předpoklad čerpání veřejných prostředků určených pro OP

Pro čerpání prostředků z rozpočtu EU platí princip „n+2“, což znamená, že Komise automaticky zruší závazek pro konkrétní kalendářní rok po uplynutí dalších dvou let, nedojde-li k čerpání přislíbené podpory. V praxi tedy mohou být prostředky roku 2006 čerpány ještě do konce roku 2008. Čerpání prostředků bylo v době kontroly NKÚ v počátcích. To je patrné z následujících dat. K 31. 12. 2004 nebyly proplaceny žádné výdaje. Stav k 31. 12. 2005 vyplývá z tabulky č. 5.

Tabulka č. 5 – Přehled o proplacených výdajích k datu 31. 12. 2005

(v tis. Kč)

Žádosti na projekty OP celkem (tj. za priority I, II a III)		Výše finanční pomoci (podpory) z veřejných zdrojů		
		Částka ze SR	Částka z EU	Celkem
Zaregistrované žádosti	3 250 ^{*)}	1 874 179	4 665 242	6 539 422
Chválené žádosti	1 879	1 173 568	2 581 290	3 754 858
Proplacené projekty	356	180 552	340 018	520 570

*) Včetně jedenácti chybně zaregistrovaných.

Zdroj: Sdělení SZIF.

Z tabulky vyplývá, že ke dni 31. 12. 2005 bylo proplaceno 520 mil. Kč, tj. (při kurzu ČNB/devizy/střed ze dne 3. 2. 2006 – 1 €/28,510 Kč) cca 18 mil €, tedy cca 7,3 % celkového objemu přidělených veřejných prostředků pro OP dle PD na celé programovací období. Při stejném kurzu představuje objem celkové finanční pomoci z veřejných zdrojů u schválených žádostí o podporu částku cca 131 mil. €, tj. více než 52 % stejného základu, a po 1. 1. 2006 byla vyhlášena další dvě kola přijímání žádostí o podporu.

K naplnění povinnosti členského státu EU stanovené čl. 32 odst. 7 nařízení Rady (ES) č. 1260/1999 MZe předložilo MF svou predikci žádostí o průběžnou platbu z rozpočtu EU a v ní odhadlo celkovou částku žádostí o průběžnou platbu z rozpočtu EU v roce 2005 za OP Zemědělství ve výši 30,5 mil. €. Skutečná výše částek v žádostech o průběžnou platbu zaslaných PO v roce 2005 Komisi činila podle údajů MZe 8,4 mil. €. Odhad MZe byl tedy více než třikrát vyšší než skutečnost. V listopadu 2005 byla provedena mimořádná

³⁶ Dle informace SZIF nebyla do ukončení kontroly NKÚ k dispozici závěrečná zpráva z kontroly Komise.

certifikace, a to na základě doporučení Evropské komise – Generálního ředitelství pro regionální politiku a soudržnost (DG Regional Policy and Cohesion). Důvodem tohoto doporučení bylo obecně nízké čerpání prostředků EU.

4. Shrnutí a vyhodnocení

Cílem kontroly bylo prověřit hospodaření s finančními prostředky státního rozpočtu a Evropské unie k provedení programů strukturální podpory v zemědělství. K dosažení cílů bylo zjišťováno, zda je systém implementace strukturální politiky Společenství určený pro rozvoj venkova a zemědělství České republiky ustaven v souladu s evropskou a národní legislativou a zda tento systém funguje bez významných chyb.

Při kontrole bylo zjištěno:

- **Systém implementace operačního programu „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“ byl v ČR ustaven v souladu s evropskou a národní legislativou.** Přesto NKÚ zjistil, že
 - delegování některých činností Řídicího orgánu, tj. MZe, na SZIF by z formálně právních hledisek zasluhovalo novou smluvní úpravu;
 - v souhrnu pokyny, které Česká republika vydala podle nařízení Komise (ES) č. 438/2001 pro realizaci strukturální politiky a speciálně pro operační program „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“, představují rozsáhlý a složitý komplex s omezenou osobní (vyvolává právní účinky jen ve vztahu k osobám zavázaným plnit usnesení vlády) a problematickou časovou účinností (retroaktivita), v němž je obtížné se orientovat;
 - MF nenaplnilo zákonné zmocnění vyplývající z ustanovení § 37 odst. 2 zákona č. 218/2000 Sb. (rozpočtových pravidel), když neupravilo způsob řízení finančních toků obecně závaznou vyhláškou. Povinnost MF vydat příslušnou prováděcí vyhlášku byla zrušena zákonem č. 138/2006 Sb., který nabude účinnosti dne 1. 7. 2006;
 - Metodiku finančních toků a kontroly strukturálních fondů a Fondu soudržnosti vzala vláda ČR jen na vědomí a pověřila MF jejími úpravami; Metodika FT nestanovila lhůty pro vyřízení žádosti o proplacení výdajů projektu (po jeho realizaci) a ani neobsahuje pro řídicí orgány povinnost tuto lhůtu stanovit; tento stav neumožňuje konečnému příjemci efektivně plánovat jeho finanční toky;
 - MZe vydalo pro implementaci OP Pravidla, kterými se stanovují podmínky pro poskytování pomoci z OP pro období let 2004 až 2006. Tato pravidla nastavila zpočátku v některých ohledech zbytečně přísné požadavky na příjemce. Pravidla byla následně často měněna a některé změny nebyly publikovány ani oznámeny ve věstníku MZe. Bylo obtížné určit účinnou verzi pro konkrétní období; změnu Pravidel MZe provedlo navíc i s retroaktivní účinností;
 - Monitorovací výbor OP má při realizaci OP velmi významné postavení se zásadní kompetencí danou normami EU; na národní úrovni není tento kolektivní orgán fakticky nikomu odpovědný;
 - některá hodnotící kritéria stanovená rozhodnutím Monitorovacího výboru OP pro výběr projektů pro financování nevypovídají o kvalitě projektu nebo životaschopnosti podniku žadatele.

- **V případě 42 kontrolovaných projektů fungoval systém implementace operačního programu bez podstatných nebo čtenějších chyb a ve všech kontrolovaných případech byl dodržen účel podpory a bylo dosaženo cíle projektu. Přesto NKÚ zjistil, že**
 - při realizaci implementační funkce
 - v několika případech neodpovídaly údaje přenesené do informačního systému žádostem a dalším písemným podkladům;
 - v několika případech nedodržel SZIF lhůty stanovené pro vrácení žádostí v případech, kdy administrativní kontrola zjistila nedostatky;
 - některé projekty byly z hlediska souladu projektu s politikami Evropských společenství (rovné příležitosti mužů a žen, udržení nebo zvýšení počtu pracovních míst, zlepšení ochrany životního prostředí) neutrální;
 - v některých případech informační systém používaný pro operační program nevyhodnotil pořadí shodně obodovaných projektů vždy stejně a správně, s tím, že systémový nedostatek byl již na úrovni SZIF odstraněn;
 - v několika případech SZIF splnil povinnost informovat žadatele v případě, že jeho projekt nebyl vybrán ke spolufinancování z OP z důvodu nedostatku finančních prostředků, až na základě této kontroly NKÚ;
 - v žádném ze 42 kontrolovaných případů nebyla v Podmínkách specifikována účinná verze Pravidel;
 - ve dvou případech nebyly ve smlouvě s dodavatelem dohodnuty fakturační podmínky tak, aby byla doložena účelovost faktur, s tím, že tato byla dostatečně doložena po předložení dokladů k žádosti o proplacení výdajů projektu;
 - v jednom případě nebyla do smlouvy s dodavatelem zahrnuta ujednání vyplývající z legislativy EU, konkrétně povinnost strpět kontrolu a uchovávat doklady nejméně 12 let od poslední platby;
 - při předkládání žádostí o proplacení výdajů projektu bylo shledáno problematické dokladování splnění některých podmínek, a to jednak v důsledku nejednoznačnosti formulace Pravidel a jednak změny Pravidel vydaných Řídicím orgánem s retroaktivní účinností (například vedení samostatného bankovního účtu nebo prokazování bezdlužnosti příjemce);
 - MZe na základě svého vlastního rozhodnutí nevyžadovalo v některých případech administrace projektů po Zprostředkujícím subjektu striktní dodržení Pravidel a samo určilo odlišný, méně přísný postup;
 - při realizaci platební funkce
 - MZe nepostupovalo v souladu s rozpočtovými pravidly, když nezajistilo finanční vypořádání u projektů, jejichž financování z Národního fondu bylo v roce 2005 ukončeno. NKÚ ověřil, že veškeré údaje potřebné pro vyplnění tabulky příjemce již uvedl v žádosti o proplacení výdajů projektu (jejíž přílohou jsou mj. faktury již proplacené konečným příjemcem). Opakovaným předkládáním obsahově shodných informací je příjemce zbytečně zatěžován;
 - MZe výhled čerpání finančních prostředků pro rok 2005 nadhodnotilo více než třikrát;
 - v kontrolovaném období byla zjištěna omezená funkčnost informačního systému pro podopatření 2.1.1 – Pozemkové úpravy, která ale neměla významnější škodlivé důsledky.

- **Ke dni 31. 12. 2005 bylo proplaceno 7,3 % z objemu přidělených veřejných prostředků (2004 až 2006) a na 52 % tohoto objemu bylo vydáno Rozhodnutí. Protože je implementace operačního programu v počátcích, druhý údaj indikuje předpoklad vyšší míry využití prostředků z rozpočtu EU určených k realizaci operačního programu „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“.**

Je však nutné upozornit na skutečnost zjištěnou při kontrole vybraného vzorku projektů, že doba od podání žádosti o finanční podporu do podpisu Podmínek žadatelem činila v průměru 151 dní (pohybovala se v rozmezí od 91 do 246 dní) a od podání žádosti o proplacení výdajů projektu do proplacení prostředků EU činila v průměru 111 dní (v rozmezí od 63 do 204 dní). Na tomto stavu se podílejí faktory na straně systému poskytování podpory i na straně příjemců.

Příloha

Seznam použitých zkratk

AFCOS	Koordinační služba pro boj proti finančním podvodům (Anti-fraud coordinating service)
CEDR	Centrální evidence dotací z rozpočtu
Certifikace	Specifická činnost k získání ujištění, že prostředky OP jsou užity řádně
CF	Fond soudržnosti (Cohesion fund)
CP SZIF	Centrální pracoviště SZIF
CSF	Rámec podpory Společenství (Community support framework)
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
DG	Generální ředitelství (Directory general)
Dohoda	Dohoda o delegování některých činností ŘO na ZS
EAGGF	Evropský zemědělský podpůrný (orientační) a záruční fond (European agricultural guidance and guarantee fund)
ES	Evropská společenství
EU	Evropská unie
EŽP	Ekonomická životaschopnost projektu
FB	Konečný příjemce (Final beneficiary)
FIFG	Finanční nástroj pro podporu rybolovu (Financial instrument for fisheries guidance)
FR	Konečný uživatel (Final recipient)
FZ	Finanční zdraví podniku žadatele
CHJ (CHU)	Centrální harmonizační jednotka pro finanční kontrolu ve veřejné správě
IS	Informační systém
ISPROFIN	Informační systém programového financování
IT	Informační technologie
KFRP	Kontrola fyzické realizace projektu
Komise	Evropská komise
LFA	Méně příznivá oblast (Less favourable area)
Metodika FT	Metodika finančních toků a kontroly strukturálních fondů a Fondu soudržnosti
MF	Ministerstvo financí
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj

MoV (MC)	Monitorovací výbor (Monitoring committee)
MSSF	Monitorovací systém strukturálních fondů a fondu soudržnosti
MZe	Ministerstvo zemědělství
NDP	Národní rozvojový plán (National Development Plan)
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
OLAF	Evropský úřad pro potírání podvodných jednání (European Antifraud Office)
OP	Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství
OSS	Organizační složka státu
PD	Programový dodatek OP
PJ (PU)	Platební jednotka (Paying unit)
PO (PA)	Platební orgán (Paying authority)
Podmínky	Jednostranný právní akt žadatele – Podmínky poskytnutí finanční pomoci
Pokyn	Pokyn k řízení finančních toků národní spoluúčasti ... vydaný MZe
Postup	Postup pro administraci finančních prostředků národní spoluúčasti ... vydaný MZe
Potvrzení	Potvrzení o schválení a příkazu k proplacení způsobilých výdajů projektu
Pravidla	Pravidla, kterými se stanovují podmínky pro poskytování pomoci z OP Zemědělství pro období 2004 – 2006
RO SZIF	Regionální odbor SZIF
Rozhodnutí	Rozhodnutí ŘO o poskytnutí finanční pomoci
ŘO (MA)	Řídící orgán (Managing authority)
SF	Strukturální fondy (Structural funds)
SR	Státní rozpočet České republiky
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
Winding-up	Prohlášení při ukončení pomoci
ZS (IB)	Zprostředkující subjekt (Intermediate body)